

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

बी. ए. भाग २ सत्र ३

मार्च/एप्रिल २०२४

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. बी. ए. भाग २ या पाठयक्रमास सत्र ३ व ४ मधील प्रत्येक विषयासाठी ४० गुणाची लेखी परीक्षा + १० गुणांचे स्वाध्याय अशी परीक्षापध्दती लागू आहे. त्यानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२३— २०२४ मध्ये बी. ए. भाग २ सत्र ३ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता सत्र ३ चे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहेत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ४० गुण व स्वाध्याय १० गुण अशी एकूण ५० गुणांची आहे.
2. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/ A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. विद्यार्थ्यांने जर स्वाध्याय जमा केले असतील पण तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो. स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
5. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
6. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय अभ्यासकेंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा स्वतंत्र परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board (http://www.unishivaji.ac.in/distedu/notice_board.aspx) या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

दूर शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव :

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र :

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

B.A Part - II Sem – III Assignment Questions

March / April 2024 Examination

बी. ए. भाग — २ सत्र — ३ स्वाध्याय प्रश्न

मार्च/एप्रिल २०२४ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण)

बी. ए. भाग २ करीता प्रवेशित झालेल्या सर्व विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्पेशल विषयाच्या स्वाध्यायाबरोबर इंग्रजी आवश्यक (English Compulsory) पेपरचे स्वाध्याय जमा करणे अनिवार्य आहे.

B.A Part II Sem III English (Compulsory)

१) Write an imaginary interviewing script on:

- 1) A successful Entrepreneur.
- 2) A Farmer

OR

२) Explore the themes depicted in 'There is a Garden in Her Face' by Thomas Campion

B.A Part II Sem III Ardhamagadhi-Prakrit

DSC(C11) Paper-III Nalakaha

- १) कर्मसिद्धांत हा धर्मकथेचा प्राण असतो असे का म्हटले जाते ते थोडक्यात स्पष्ट करा ?
किंवा
२) दमयंतीचे खोटे स्वयंवर का करण्यात आले ते स्पष्ट करा ?
-

B.A Part II Sem III Ardhamagadhi-Prakrit

DSC(C12) Paper-IV Arama-Soha-Kaha

- १) विद्युत प्रभाने वडीलाने दुसरा विवाह करण्यास का सांगितला त्यांचा परिमाण कोणता झाला हे स्पष्ट करा.
किंवा
२) आरामशोभा व नागकुमाराचे परस्पर सहयोग स्पष्ट करा.
-

B.A Part II Sem III Ardhamagadhi-Prakrit

DSE Paper-I Prakrit Sahityacha Itihas (I.D.S.)

- १) प्राकृत साहित्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
२) राजा खारवेल एक प्राकृत भाषेचा आश्रयदाता परिचय द्या.
-

B.A Part II Sem III Economics

Principles of Co-Operation (IDS)

- १) सहकाराचा अर्थ व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
२) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेची कार्ये स्पष्ट करा.
1) Explain the features and meaning of Co-operation.
OR
2) Explain the functions of International Co-Operative Alliance.
-

B.A Part II Sem III Economics Paper.III Macro Economics -I

- १) राष्ट्रीय उत्पन्नाचा अर्थ व राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाची विविध संकल्प सविस्तर स्पष्ट करा.
किंवा
२) सनातनवादी रोजगार सिद्धांत आणि केन्सचा रोजगार सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.
1) Explain in detail the meaning of national income and various definitions of national income measurement
OR
2) Explain in detail the orthodox employment theory and Keynesian employment theory
-

B.A Part II Sem III Economics

Paper.IV Money and Banking

- १) व्यापारी बँकेची कार्य आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा
किंवा
- २) पैशाची कार्य व महत्त्व स्पष्ट करा.
- 1) Explain the function and characteristics of merchant bank
OR
- 2) Explain the function and importance of money.
-

B.A Part II Sem III English

Paper III Literature and Cinema

- १) Sources of comedy in The Comedy of Errors.
किंवा
- २) Characteristic features of Adaptation as Interpretation.
-

B.A Part II Sem III English

Paper IV Partition Literature

- 1) Effects of the Partition. Discuss.
OR
- 2) Write a brief note on Train to Pakistan.
-

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ३ पेपर ३ आधुनिक हिंदी गद्य साहित्य — I

- १) पोस्टमैन कहानी की कथावस्तु लिखिए।
किंवा
- २) बहानेबाजी कथेत्तर साहित्य का व्यंग स्पष्ट करे ।
-

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ३ पेपर ४ मध्यकालीन एवं आधुनिक हिंदी काव्य

- १) संत नामदेव का परिचय लिखिए ।
किंवा
- २) 'औरत' कविता का भावार्थ लिखिए।
-

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ३ आयडीएस पेपर प्रयोजनमूलक हिंदी

- १) नौकरी के लिए आवेदन पत्र लिखिए ।
किंवा
- २) विज्ञापन लेखन का महत्त्व लिखिए ।
-

B.A Part II Sem III History

Paper 3-History of Modern Maharashtra (1900 to 1960)

- १) लोकमान्य टिळक यांच्या योगदानाची चर्चा करा.
किंवा
- २) महाराष्ट्रातील महिला हक्कांच्या चळवळीचे वर्णन करा.
- 1) Discuss the Contribution of Lokmanya Tilak.
OR
- 2) Describe the Women's rights movements in Maharashtra.
-

B.A Part II Sem III History

Paper 4- History of India (1757-1857)

- १) मराठे व ईस्ट इंडिया कंपनी यांच्यातील संघर्षाचे वर्णन करा.
किंवा
- २) 1857 च्या उठावातील घटनांचे वर्णन करा.
- 1) Describe the Conflict between East India Company and the Marathas.
OR
- 2) Discuss the events related to Revolt of 1857.
-

B.A Part II Sem III History

IDS Paper 1-Social Reforms in India

- १) राजा राम मोहन रॉय यांच्या योगदानाची चर्चा करा.
किंवा
- २) राजर्षी शाहू महाराज यांच्या वस्तीगृह चळवळीची चर्चा करा.
- 1) Discuss the Contribution of Raja Ram Mohan Roy.
OR
- 2) Discuss the Hostel Movement under Rajashi Shahu Maharaj.
-

B.A Part II Sem III History

IDS Paper 1-Ancient Indian History and Culture-1

- १) हडप्पा संस्कृतीच्या नगररचनेचे वर्णन करा.
किंवा
- २) वैदिक काळातील सामाजिक व धार्मिक जीवनाची चर्चा करा.
- 1) Describe the town Planning of Harappan Civilization.
OR
- 2) Discuss the Social and Religious life during Vedic Period.
-

बी.ए. भाग २ सत्र ३ मराठी

पेपर ३ नाटक साहित्यकृती : देवबाभळी — प्राजक्त देशमुख

१) 'देवबाभळी' या नाटकाचे कथानक थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

२) 'अभिवाचन' म्हणजे काय ते सांगून अभिवाचनासाठी आवश्यक असणारे गुण सांगा.

बी.ए. भाग २ सत्र ३ मराठी

पेपर ४ पद्य साहित्यकृती : पक्ष्यांचे लक्ष थवे : ना. धों. महानोर

१) ना. धों. महानोर यांच्या प्रेमभावनेच्या कवितांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

किंवा

२) 'गीतलेखन' म्हणजे काय ते सांगून गीतलेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

बी.ए. भाग २ सत्र ३ मराठी

आयडीएस पेपर १ साहित्यकृती : एका रानवेड्याची शोधयात्रा

१) 'एका रानवेड्याची शोधयात्रा' मधील आशयसूत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

२) निसर्गविषयक साहित्य म्हणजे काय ते सांगून निसर्ग व माणूस यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

B.A Part II Sem III Political Science

DSC (D7) Paper-III Political Process in India

१) भारतीय संघराज्यचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्य स्पष्ट करा.

किंवा

२) भारतीय पक्षप्रणालीच्या बदलत्या स्वरूपाची चर्चा करा.

1) Explain the Nature & Characteristics of Indian Federalism.

OR

2) Discuss the changing nature of the Indian party system.

B.A Part II Sem III Political Science

DSC (D8) Paper-IV Indian Political Thought Part -I

१) महात्मा फुले यांच्या सत्यशोधक समाज विषयक विचाराची चर्चा करा.

किंवा

२) लोकमान्य टिळकांचा सांस्कृतिक राष्ट्रवाद स्पष्ट करा.

1) Discuss Mahatma Phule's views on satyashodhak samaj.

OR

2) Explain the Lokmanya Tilak's Cultural Nationalism

B.A Part II Sem III Political Science

Compulsory Generic Elective - I CGE Paper-I Public Administration

१) लोकप्रशासनाची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा

किंवा

२) विकास प्रशासनाचा अर्थ, स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा

1) Explain the scope and importance of public administration.

OR

2) Explain the meaning, nature and scope of Development Administration.

B.A Part II Sem III Sociology

DSC – III Paper No. III - Social Issues in India

१) सामाजिक समस्यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) दारिद्र्याचा अर्थ,करणे आणि उपाययोजना स्पष्ट करा.

1) Explain Nature of Social Issues

OR

2) Explain Poverty : Meaning, Causes and Remedy

B.A Part II Sem III Sociology

DSC – IV Paper No. IV - Social Movement

१) सामाजिक चळवळीचे महत्त्व विशद करा.

किंवा

२) दलित आंदोलनाच्या समस्यांची चर्चा करा.

1) Elaborate Importance of Social Movement

OR

2) Discuss the Dalit Problems in India?

B.A Part II Sem III (I.D.S.) Paper No. I - Introduction to Rural Development

१) ग्रामीण विकासाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

२) ग्रामीण समाजातील कोणतेही दोन प्रमुख समस्यांची चर्चा करा.

1) Define the Characteristics of Rural Development.

OR

2) Discuss any two major Rural Social Problems.

B.A Part II Sem III (I.D.S.) (I.D.S.) Paper – I Social Ecology

१) सामाजिक परिस्थितीशास्त्राचे महत्त्व याची चर्चा करा.

किंवा

२) पर्यावरणीय प्रदूषण स्पष्ट करा.

1) Discuss the Importance of Social Ecology

OR

2) Explain the Environmental Pollution.

B.A Part II Sem III Geography : Paper No. III Soil Geography

- १) मृदा भूगोलाची व्याख्या सांगून मृदा भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
किंवा
- २) मृदा अवणतीची संकल्पना सांगून मृदा अवणतीची कारणे लिहा.
- 1) State the definition of Soil Geography and explain the nature of Soil Geography.
OR
- 2) State the concept of soils degradation and write the causes of soils degradation.
-

B.A Part II Sem III Geography : Paper No. IV Resource Geography

- १) साधनसंपत्ती भूगोलाची व्याख्या सांगून साधनसंपत्ती भूगोलाचे महत्व स्पष्ट करा.
किंवा
- २) भारतातील शाश्वत साधनसंपत्ती विकासाची गरज स्पष्ट करा.
- 1) Define the Resource Geography and explain the importance of Resource Geography.
OR
- 2) Explain the need of sustainable resource development in the India.
-

B.A Part II Sem III Geography : IDS – I : Cartography-I

- १) नकाशाशास्त्राची व्याख्या सांगून नकाशाशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.
किंवा
- २) नकाशा म्हणजे काय? नकाशा प्रमाण व्यक्त करण्याच्या पद्धती बाबत सविस्तर लिहा.
- 1) Define the Cartography and explain the importance of Cartography..
OR
- 2) What is Map? Write in detail about methods of expression of scale of map.
-

B.A Part II Sem III Geography : IDS - I Resource Geography of Maharashtra-I

- १) महाराष्ट्राच्या हवामानाविषयी माहिती लिहा.
किंवा
- २) महाराष्ट्रातील मृदेचे प्रमुख प्रकार आणि त्यांचे वितरण सांगा.
- 1) Write information about climate of the Maharashtra.
OR
- 2) Describe the major soils types and their distribution in Maharashtra.
-

B.A Part II Sem III Geography : Concepts of Tourism Geography

- १) पर्यटन भूगोलाची व्याख्या सांगून पर्यटन भूगोलाचे महत्व स्पष्ट करा.
किंवा
- २) पर्यटक माहिती संकलणातील प्रश्नावली व सर्वेची भूमिका विषाद करा.
- 1) Define the Tourism Geography and explain the significance of Tourism Geography.
OR
- 2) Describe the role of questionnaires and surveys for collecting tourist information.
-

बी.ए. भाग २ सत्र ३ संस्कृत
संस्कृत नाट्यदर्पण (स्वप्नवासवदत्तम् ऑफ भास)

१) हर्षाची नाट्यसंपदा स्पष्ट करा.

किंवा

२) स्वप्नवासवदत्तम् नाटकातील तिस-या अंकाचे महत्व स्पष्ट करा.

बी.ए. भाग २ सत्र ३ संस्कृत
गीताधीन स्व—संतुलन (श्रीमध्दगवद्रीता)

१) गीतोक्त मनः संयमन यावर सविस्तर विवेचन करा.

किंवा

२) गीतेतील तिसरा अध्याय कर्मयोग यातील तत्त्वज्ञान कथन करा.

बी.ए. भाग २ Logic (T) IDS Paper

१) तर्कशास्त्राची व्याख्या, स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

२) विधानांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

1) Explain the nature, Scope and Definition of Logic.

OR

2) Explain the Classification of Propositions.

बी.ए. भाग २ Logic (M) IDS Paper

१) विधानांचे आधुनिक वर्गीकरण स्पष्ट करा.

किंवा

२) केवल आणि संयुक्त विधानांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1) Explain the modern Classification of Propositions.

OR

2) Explain the nature of Simple and Compound Propositions.

बी.ए. भाग २ : तत्त्वज्ञान : पेपर ३ Philosophy of Religion (Part - I)

१) धर्माचे स्वरूप आणि अर्थ स्पष्ट करा.

किंवा

२) धर्माचे प्रकार/वर्गीकरण स्पष्ट करा.

1) Explain the nature and meaning of Religion.

OR

2) Explain the Classification of Religion.

बी.ए. भाग २ : पेपर ४ Social and Political Philosophy (Part - I)

१) सामाजिक तत्वज्ञानाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

२) लोकशाहीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1) Explain the nature and Scope of Social Philosophy.

OR

2) Explain the nature of Democracy.

बी.ए. भाग २ शिक्षणशास्त्र : DSE – III Educational Psychology

१) शैक्षणिक मानसशास्त्राची व्याख्या करा आणि त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती सांगा.

किंवा

२) वाढ आणि विकास यात काय फरक आहेत? विकासावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

1) Define Educational Psychology and mention its nature and scope.

OR

2) What are the differences between growth and development? Explain the factors affecting on development.

बी.ए. भाग २ शिक्षणशास्त्र : DSE - IV Education in Pre-Independence India

१) वैदिक शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

किंवा

२) बौद्ध शिक्षणात अध्यापनाच्या पद्धती कोणत्या आहेत? कोणतेही दोन स्पष्ट करा.

1) Explain the aims of Vedic education.

OR

2) What are the methods of teaching in Buddhist education? Explain any Two.

Distance Education Shivaji Education.Kolhapur

B.A Part II (Semester-III)

Urdu Optional Paper III Prose (khaka)

(NEP Pattern)

خاکہ نگاری

Total Marks: 10

Assignment Questions

- مندرجہ ذیل میں سے کسی دو کا جواب لکھے -
- 1 گدڑی کا لال نورخان کا خلاصہ کا تفصیلی نوٹ لکھئے؟
 - 2 رشید احمد صدیقی حیات و ادبی خدمات کے بارے میں لکھے۔
 3. مو لوی عبدالحق خاکہ نگاری کے بارے میں بیان کیجئے
 - 4 اردو خاکہ کا آغاز و ارتقاء پر نوٹ لکھے۔

Distance Education Shivaji Education.Kolhpur

B.A Part II (Semester-III)

Urdu Optional Paper IV Nazam Poetry (NEP Pattern)

نظم نگاری

Total Marks: 10

Assignment Questions

- 1 مندرجہ ذیل میں سے کسی دو کا جواب لکھے 10 -
- 1 • سا حرآدھیا نومی کی نظم نگاری پر نوٹ لکھے۔
 - 2 • نظم کی تعریف اور قسمیں بیان کیجئے۔
 - 3 • اردو نظم نگاری کا آغاز و ارتقاء پر تفصیلی نوٹ لکھے؟
 - 4 • بازیابی اس نظم کا خلاصہ لکھے؟
-